

עין משפט
גזר מצוה

סז:

במה אשה פרק ששי שבת

מסורת הש"ס

בלל גדול. כל היודע עיקר שבת חייב על כל שבת ושבת ב' פ' בקונטרס אע"פ שלא נודע לו כי יניחם אמרין ימים שנימים היין ידעה לחלק שאי אפשר שלא שמע יניחם שאותו יום שבת היה אלא שלא נזכר במלאכות וקשה לה"ר אליעזר דלמר בגמרא (לקמן דף ע"א.) קלר וטחן כגרוגרת כשגגת שבת וזדון מלאכות וזר וקלר וטחן כגרוגרת כזדון שבת ושגגת מלאכות קצירה גורלת קצירה וטחניה גורלת טחניה פירוש ואינו חייב אלא אחת וכשגת אחת איירי דבשמי שבתות היה חייב שמים דמיים שנימים היין ידעה לחלק אלמלא אע"פ שודע לו קודם קצירה אחרונה שאותו יום שבת הוא דהא כזדון שבת קלר וטחן אפי' הכי לא הו"ל ידעה ומשיב העלם אחד כיון שלא נודע לו שחטא שהרי סבור שהמלאכה מותרת וטעמה משום דכתיב או הודע אליו שחטאתם שהיה לו ידעת חטא ועוד הקשה ריב"ז דבגמרא מפקינן לה מקרא ואי כדפי' בקונטרס שאי אפשר שלא נודע לו לנה לן קרא ועוד קשה לר"י דמתן כפרק אמרו (ברכות דף ע"ו.) א"ר עקיבא שלמתי את ר' אליעזר העושה מלאכות הרבה בשבתות וכו' אמר ליה חייב על כל אחת ואחת ק"ו מנדה כ"ו ופליגי התם אמרו בגמרא היינו בני מנייה וקאמר בסוף שמעתא ולרב חסדא דלמר שגגת שבת וזדון מלאכות הוא דבעא מנייה אי ימים שנימים היין ידעה לחלק או לא נדה מאי ימים שנימים איכא ומשני שגא עליה ועבלה וראתה וזרז וזא עליה והתם אפילו איחיה כמה שנים ולא עבלה חשיב הכל העלם אחד אלא כשעבלה ימי הימר שנימים אע"פ דלא ידע כמי שידע דמי ה"ג בני שבת אע"פ שלא שמע ימי הימר שנימים היין ידעה לחלק דגורת הכתוב היא שמהא שמירה לכל שבת ותימה דהתם יליף רבי אליעזר שבת מנדה ואדרכה בשבת כתיב קרא וכנדה לא כתיב ונראה לר"י דהא דנפקא לן מקרא בגמרא היינו כרבי אליעזר כרבי שמעון דהתם דלמר לא קן שאלו רבי אליעזר לרבי אליעזר אלא הנא על הנדה והשיב לו רבי אליעזר דחייב על כל אחת ואחת ק"ו משבת:

בא א מ"י מ"ה הכ"י פ"ו הלכה ד פה לאין נא טושים י"ד פתון קעט עטף ג: א ב מ"י פ"ו מלכות שגגת הלכה ב: ב ג ס הלכה ג: מוסף רש"י

היה קלר במה אשה כל השוכה עיקר שבת. דטור לא נמחה שבת מורה דהיינו העלם זה זה כדון שגגת שבת ושגגת מלאכות (ברכות פ"ו.) אינו חייב אלא חטאת אחת. על סתם חטא שגגת שבת. שנימים היין ידעה. דהא לא ידע לעולם עיקר שבת פ"ו שילמד. וכו'. היודע עיקר שבת. שיעה ארבעים אחת מלאכות אחרות כשגא אלו אינו יודע שמים שבת. דהיינו שגגת שבת חזון מלאכות שגגת שבת. היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה. ואינן עשה זו עשה זו וכו' שגגת מלאכות הרבה כשגגת מלאכות הרבה. חייב על כל אחת מלאכה מלאכה. על כל שבת חטא.

האומר גד גדי התמול מזלי: וסנוק לא. עיף אל מהיו: אשכי וכושי. יום ולילה: יש בו משום דרכי האמורי. וכן כולן עד סוף פירקא גרסינן הרי זה מדרכי האמורי וה"ג במוספ': הוא כשמה והיא כשמו. הוא ואשתו מחליפין שמותיהן זה בזה בלילה משום ניחוש: דוני דני. המחזיק מכוויני: דן. אינו חק האמורי אלא ע"ז ממש ומייב משום קורא בשם עבודת גלולים: האומר לעורב לרח. כשהוא קורא לומר לו כן מפני שהוא מנכר בשויות ולוחש לו לחש זה: שקרא ערבים. אומר יומא משאל חבירו. ול"ג שקרא כעורב: שקרא ערבים. כמנו קרא גברא ויומא דף כ"ו: אשש ואוסי. כתי שמהא גרבה מריה ציינו: המבקעת בינים כותל. ואית דגרסי בינים (ו) מקבעת לאמר שיאלו האפרוחים מזמתו (ו) הקליפות במקל וקובעתן כותל לפניהם וזה לנחש שלא ימומו: המרקדת לכותל. כשעושה כותל מרקדת לפניו והוא ניחוש שיתמקד: המפקק לערשים. כשנתנת בקדרה משתקת את כל העומדים כדי שיתבטלו ולגרסינן מלכות: ה"ג אכל נותנין קיסם של כוס. מורי"ד: וחוק הוא כמותן ומועיל לנשל ואין זה לנחש: ה"ג אכל אפרו חכמים כשכרי וכושי. אפרו חכמים מפני הסכנה שלא יבלע: בול של מלח. מלח אגריף מלח כשניל שחאי ותדליק שאין זה ניחוש אלא מסייע ממש שהמלח גולל את השמן וימשך אחר הפחילה: טע והרסיס. מלניין את השמן ואינו דולק מהר: דמכסי שרגא דמשחא. שעושה לו כיסוי למעלה ממחר לדילק: נפט. כשמגלין אותו האור הולך ונמשך אליו ומנעיר: חמרא וחי. כשמזווגין ונותנין כוס אומר כן לכרעה בעלמא:

האומר גד גדי וסנוק לא אשכי וכושבי יש בו משום דרכי האמורי ר' יהודה אומר גד אינו אלא לשון ע"ז שנאמר יהעורכים לגד שלחן הוא בשמה והיא בשמו יש בו משום דרכי האמורי ד' דונו דני יש בו משום דרכי האמורי ר' יהודה אומר אין דן אלא לשון ע"ז שנאמר הנשבעים באשמת שומרון ואמרו חי אלהיך דן האומר לו לעורב צרח ולעורבתא שריקי והחזירו לי וזכור לטובה יש בו משום דרכי האמורי האומר שחמו תרגול זה שקרא ערבים ותרגולת שקרא גברית יש בו משום דרכי האמורי אשתה ואותיר אשתה ואותיר יש בו משום דרכי האמורי ה"ה המבקעת בינים כותל (והמטה) בפני האפרוחים יש בו משום דרכי האמורי והמגיס בפני אפרוחים יש בו משום דרכי האמורי המרקדת והמונה שבעים ואחד אפרוחין בשביל שלא ימומו יש בו משום דרכי האמורי המרקדת לכותל והמשתקת לערשים והמצווחת לגרסינן יש בו משום דרכי האמורי המשתנה בפני קדירתה בשביל שתבשל מהרה יש בו משום דרכי האמורי אבל נותנין קיסם של תות ושברי וכוכית בקדירה בשביל שתבשל מהרה וחכמים אוסרין (ו) בשברי וכוכית מפני הסכנה תנו רבנן ונותנין בול של מלח לתוך הנר בשביל שתאיר ותדליק ונותנין מיטא וחרסית תחת הנר בשביל שתמתין ותדליק אמר רב זוטרא האי מאן דמיכסי שרגא דמשחא ומגלי נפטא קעבר משום יבל תשחית חמרא וחי' לפום רבנן אין בו משום דרכי האמורי מעשה ברבי עקיבא שעושה משחה לבנו ועל כל כוס וכוס שהביא אמר חמרא וחי' לפום רבנן חי וחמרא לפום רבנן ולפום תלמידיהוין:

הדרן עלך במה אשה בלל גדול. גמרא מפרש אמאי קרי ליה גדול: השוכה עיקר שבת. כסבור אין שבת בתורה: אינו חייב אלא חטאת אחת. בגמרא (לקמן דף ע"א.) יליף לה שמירה אחת לשבתות הרבה ושמירה לכל שבת ושבת ומסבירא דכי כתיב שמירה אחת לשבתות הרבה כי הוא גוונא כתיב דכולא חדא שגגה היא וקרבן אשוגג קאחי: יודע עיקר שבת. שיש שבת בתורה ונאסרו בה מלאכות: ועשה מלאכות הרבה כשכחות הרבה.

על ידי שגגת שבת ששכח ששבת היום. מדקתני סיפא היודע שהוא שבת מכלל דרישא דנאין יודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה בענין זה ולא נודע לו כי יניחם שחטא: חייב על כל שבת ושבת. חטאת אחת לכל שבת. ואע"פ שלא נודע לו כי יניחם והעלם אחד הוא אמרין ימים שנימים היין ידעה לחלק שא"ל שלא שמע יניחם שאותו היום הוא שבת אלא שלא נזכר לו במלאכות שנעשו בו ושגגת קמייתא משום שבת הוא דהואי והא אחידע ליה ציני ציני הלכך כל חדא שבת חדא שגגה היא. ומייהו על הרבה מלאכות שכל שבת לא מייחייב אלא חדא דכולה שבת חדא שגגה דהא לא שגגת מלאכות יודע הוא שהמלאכות אסורות אלא שגגת: היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה. שלא ידע שהמלאכות הללו אסורות ועשאם כמה פעמים בכמה שבתות חייב על כל אחת מלאכה חטאת אחת ואף על פי שחזר ופלה בכמה שבתות כולה חדא שגגה היא דהא לא נודע לו כי יניחם. ולענין שגגת שבת הוא דאיכא למימר ימים שנימים היין ידעה לחלק אכל לענין שגגת מלאכות לא אמרו הכי דמשום הפסק ימים אין לו לדעת אלא אם כן ישב ועסק לפני חכמים בהלכות שבת. ומייהו כחטאת אחת לא מייסטר על כל שבת דשגגה לאו בשבת היא אלא בתלכותה ושגגת טובה הוא לשבת אחת. ובגמרא (לקמן דף ע"ב.) יליף פעמים שהוא חייב על כל אחת ואחת ופעמים שאינו חייב אלא אחת על כל שבת ומסבירא דחיונא כזדון שבת ושגגת מלאכות דאיכא שגגת טובה ופטורא בשגגת שבת וזדון מלאכות דחדא שגגה היא: אב

1 (א) ומוספת פ"ח. (ב) וספ' עין קעט
2 (א) ומוספת פ"ח. (ב) וספ' עין קעט
3 (א) ומוספת פ"ח. (ב) וספ' עין קעט

תורה אור השלם
1 אהרן עובי יו השבחים
2 אהרן עובי יו השבחים
3 אהרן עובי יו השבחים
4 אהרן עובי יו השבחים
5 אהרן עובי יו השבחים
6 אהרן עובי יו השבחים
7 אהרן עובי יו השבחים
8 אהרן עובי יו השבחים
9 אהרן עובי יו השבחים
10 אהרן עובי יו השבחים

הנהרות הב"ח
1 אהרן עובי יו השבחים
2 אהרן עובי יו השבחים
3 אהרן עובי יו השבחים
4 אהרן עובי יו השבחים
5 אהרן עובי יו השבחים
6 אהרן עובי יו השבחים
7 אהרן עובי יו השבחים
8 אהרן עובי יו השבחים
9 אהרן עובי יו השבחים
10 אהרן עובי יו השבחים

לעני רש"י
1 אהרן עובי יו השבחים
2 אהרן עובי יו השבחים
3 אהרן עובי יו השבחים
4 אהרן עובי יו השבחים
5 אהרן עובי יו השבחים
6 אהרן עובי יו השבחים
7 אהרן עובי יו השבחים
8 אהרן עובי יו השבחים
9 אהרן עובי יו השבחים
10 אהרן עובי יו השבחים

רבינו חננאל
1 אהרן עובי יו השבחים
2 אהרן עובי יו השבחים
3 אהרן עובי יו השבחים
4 אהרן עובי יו השבחים
5 אהרן עובי יו השבחים
6 אהרן עובי יו השבחים
7 אהרן עובי יו השבחים
8 אהרן עובי יו השבחים
9 אהרן עובי יו השבחים
10 אהרן עובי יו השבחים